

Oppvekststruktursaka

Eit hjartesukk frå ein av provinsane.

Ein litt subjektiv intro til debatten, sidan eg føler at denne prosessen er svært tøff for Byrte oppvekstsenter.

Min bakgrunn frå lærarbransjen er ca.10 år som lærar ved Tokke Skule, der eg har arbeida i ungdomsskulen.

Starta som vikarrekter på Byrte oppvekstsenter juni 2010, med lyst til å prøve ein annan del av læraryrket (meir administrativt). Byrte oppvekstsenter virka som ein grei storleik å starte med.

Blei overraska då eg kom hit å såg den flott bygningsmassa, renovera rundt år 2000 for mange millionar kroner (7-8 mill). Ein får håpe skattepengane blei putta inn her, med eit lengre tidsperspektiv enn 10 år. Ingen av dei andre skulebygga i kommunen er vel så heilrenovera som Byrte skule. Den er praktisk oppbygd med barnehage i kjellaren, og skule i fyrste og andre etasje. Det er flotte uteområdet for både skule og barnehage i trygge miljø.

Det eg ikkje kjente til var at skulestrukturdebatten låg som ei svart sky over skule og barnehage. Betre vart det nok ikkje etter at skulens mellomtrinn ”midlertidig” blei flytta ned til Tokke skule. Dette vart ikkje til fordel for skulen i denne debatten. Det seier seg sjølv at elevtalet blir endå mindre når mellomtrinnet har reist ned.

Eg har mange gonger gjennom åra som lærar på Tokke skule høyrte diskusjonar rundt kor tungvint det er med desse små skulane og kor dyre dei er. Dette er nok eit vanleg synspunkt når du jobbar ved skulen og bor nær sentrum på Dalen. Mange har nok ein trist filosofi om at små skulemiljø skapar taparar. Tidvis kan ein lure på om mykje jamt skal ha meir. Ein liten skule er nok meir sårbar, men med det rette samarbeidet mot storskulen trur eg dei er ein viktig ressurs, ikkje ein bremsekloss for kommunane. Ja, me har færre elevar, men betre tid til oppfølging, noko eg merkar som har opplevd aleinetimar med meir enn 25 elevar. Sonen min Øystein, (6. klasse) skal gå her dette skuleåret, han var imponert over kva moglegheiter me har her, ikkje minst i forhold til den flotte skulen (byggningsmassa). Klassene er svært rolege, me kjem raskt i gang med timane. Ein **har** ein unik sjanse for god læring på små skular (mitt syn).

Kva sitt bygdene at med når alt hamnar til sentrum?

Her oppe er det nok ein del pendlande skattebetalarar som er kjekke å ha, men kva skjer dersom skulen/ barnehagen blir lagt ned. Kva er igjen i Byrte då ?

Denne skulestruktursaka er ikkje bare ei sak om pengesparing i fyrste sving, men ei sak om liv i bygdene.

Kor stor er sjansen for at nyetableringar skjer på dei mange fine gardane her oppe når der ikkje fins noko tilbod på fleire mils avstand? Gradvis vil nok det flotte kulturlandskapet her oppe også forsvinne, desse vegvalga har mykje å seia for korleis framtida til småbygdene blir.

Burde ein ikkje heller arbeide hardt for å få til meir liv i bygdene?

Me har fleire døme på småplassar som har klart ein fantastisk snuoperasjon. Ynskjer her å trekke fram Øyfjell som for få år sidan hadde eit barn i barnehagen å stor sjans for nedlegging av skulen. Dei bestemte seg for å prøve, på få år auka barnehagen til over 20 ungar (bygger

nybarnehage). Bør ein ikkje prøve noko liknande for Byrte, som er ein utkant i Tokke kommune?

Fakta om Byrte:

Byrte ligg som ein utkant i kommunen, det er 2,5 mil ned til Dalen etter heller dårleg vegstandard. Det skal neppe mykje fantasi til å forstå skulen/ SFO / barnehagen sin rolle i ei slik bygd.

Ein kan ikkje bare tenkje kortsiktig pengesparing i denne saka, ein må tenkje samfunnsøkonomi over eit tidsrom på fleire tiår. Det er etter kvart mange godt skulerte ungdommar som kjem frå desse fjellbygdene. Gode skattebetalarar med moglegheit for arbeid gjennom bruk av internett eller som pendlarar.

Bygdekommunane bør vera bevisste på moglegheitane som ligg hjå denne gruppa, ein kan tenkje seg verdien av undersøkingar som fokuserar på kva som skal til for at dei flytter heim igjen. Kanskje finns det ein del potensielle tilflyttarar i åra framover, men då må me ha tilbod her oppe, ikkje bare nede på Dalen. Det kan vera dei som vil overta gardar eller dei som vil bo i rolege område med ein fantastisk natur. Kanskje akkurat fordi dei ynskjer seg tilbake til flott natur, med trygge oppvekstmoglegheiter for borna sine. Det må vera ein del grunnleggande tilbod til stede. Ein av dei er skule/barnehage innanfor rimeleg avstand. Ein kan vel ikkje forvente at dei flytter langt til skogs for å betale dyrt for godar dei ikkje kan bruke utan å kjøre lange strekningar.

Når ein diskutert dette med dei som bur meir sentralt, så er ofte svaret at dei får vel flytte til sentrum då, dersom det er så vanskeleg med denne pendlinga.

Personleg trur eg kommunen er mykje fattigare når den tek vekk tilboda som er i utkantane. Dette ser ein kanskje ikkje i den fyrste svingen, men overtid vil det merkast. Har ein fyrst lagt ned ein skule/barnehage blir den nok sjeldan eller aldri starta at, til det er apparatet bak for stort.

Eg trur:

Det er viktig at skattebetalarane i utkantane protesterar mot den evige sentraliseringa av goder, som nokre parti ser ut til å arbeider hardt for. Dei som leiar kommunen bør kanskje stoppe opp, og stille seg spørsmålet ”korleis skal me oppretthalde eit positivt utkantmiljø som er attraktivt for nyetablering”. Det kan virke som om Vinje er lengre i prosessen med fokus på liv i bygdene.

Byrte treng fokus på utvikling ikkje vingeklipping. Kanskje ser me her ordtaket ”spare seg til fant” i praksis.

Positive sider framover:

Byrte er nede i ei bølgedal, slik mange andre småplassar har vore tidlegare. Tala på elevar og born i barnehagen vil stige i 2011. Fleire foreldre har gjeve utrykk for at dei ynskjer borna inn i barnehagen. Dersom me får behalde barnetrinn og mellomtrinn, er der nok elevar til å drive ein svært bra skule.

Fint dersom ein kunne få tilbake den stabiliserande ordninga med at alle elevar som soknar til skulen **skal** gå her.

Eg opplever elevane her som positive og svært glade i skulen sin.

**Til alle politikarar: tenk framtid og utvikling, ikkje nåtid og nedlegging.
Me vil ha ungar her i oppvekstsentere, ikkje låste dørar.**

Mvh

Dag Rune Sandvik (vikarrektor)